

MARGONAUTÁK

Írások Margócsy István 60. születésnapjára

Szerkesztők

Csörsz Rumen István, Hegedüs Béla, Vaderna Gábor (I. rész)

Ambrus Judit, Bárány Tibor (II. rész)

Munkatárs: Teslár Ákos (II. rész)

rec.iti

Budapest • 2009

[<http://rec.iti.mta.hu/rec.iti>]

M. I. fordítói bravúrja, avagy mi lehet a funkciója
egy nyelvművelő társaságnak?

Kemény József monumentális hagyatékában, a *Collectio Manuscriptorum minor* 30. kötetében található a C. D. szerzői szignóval ellátott rövid szöveg, melyet a bevezetőben előadott történet szerint M. I., a későbbiekben Magyar Istvánnak nevezett fordító ültetett át magyar nyelvre, mindössze egyetlen óra leforgása alatt.¹ A kézirat több kutató kezében megfordult már, mivel Kemény József – jó érzékkel – ugyanabba a kötetbe sorolta be, melyben Aranka György két írása² is szerepel, így tehát a 18. század végi nyelvművelési törekvések iránt érdeklődőknek előbb-utóbb találkozniuk kell vele. Mindezidáig azonban nyomtatásban nem jelent meg. Zenovie Pâclișeanu 1921-ben a bevezető szerint eredetileg románul íródott szöveget visszafordította eredeti nyelvére, majd pedig meg is jelentette.³ A feltételezett okirat azonban visszhangtalan maradt, Paul Cornea a hetvenes években már óvatosan már megkérdőjelezte az irat hitelességét,⁴ Gyémánt László pedig már egyenesen hamisítványnak nevezte azt.⁵ Ezek után sokáig nem foglalkozott senki a szöveggel, annak ellenére, hogy sokan tudtak a létéről, irodalomtörténeti körökben még részleteket is idéztek belőle hangulateltő funkcióval – természetesen csak szóban. 2002-ben Nagy Levente hosszú tanulmányban bizonyította, hogy talán ebben az esetben is Kemény József irodalmi hamisításainak egyikével van dolgunk.⁶ Állítása mellett négy alapvetőnek tartott érvet mozgósít: Kemény József hamisítói pályafutásának bemutatása után, a fordító személyének ismeretlen mivoltával és más példányok hiányával érvel. Emellett azt is bizonyítja, hogy a szóban forgó társaságról semmilyen más adatunk nincs, valamint az ironikus hangnem „egyértelművé teszik, hogy nem alapító okiratról, hanem propa-

¹ Akadémiai Könyvtár, Kolozsvár, kéziratár, col. Kemény József, ms. KJ. 151, fol. 167-174.

² *Honnan neveztetett Erdély németül Siebenbürgen-nek? Irta Aranka György*, col. Kemény József, ms. KJ.154, fol. 200-200v. *Az erdélyi vajdák, a kik Szolnokvármegyei ispányok voltak mellyik Szolnoknak voltak ispányjai? Irta Aranka György*, col. Kemény József, ms. KJ. 155.

³ Zenovie PÂCLIȘEANU, *O veche societate pentru cultivarea limbii române*, Revista Istorică, 1921, 128–134.

⁴ Paul CORNEA, *Originile romantismului românesc*, Bukarest, Minerva, 1972, 681.

⁵ Ladislau GYÉMÁNT, *Mișcarea națională a românilor din Transilvania între anii 1790–1848*, Bukarest, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, 207.

⁶ NAGY Levente, *Nyelvművelés, nemzetkép és hamisítás: (Kemény József „Román Nyelvművelő Intézet”)*, Pro Minoritate, 2002, 80–101.

gandisztikus röpiratról van szó.”⁷ Mindezek után Nagy 1853–54-re datálja az okirat keletkezését, zárószavaiban pedig úgy látja, hogy a hamisítás mint tett nem lett sikeres, mivel a szöveg 1921-ig nem került elő, és valószínűleg ezután is az lesz a sorsa, hogy a gyűjteményben maradjon feledésre ítélve.

A szöveget azonban nem csupán abban az esetben forgathatjuk haszonnal, ha autentikus iratot keresünk benne. Amennyiben elfogadjuk Nagy Levente datálását, és a szöveget 19. századi produktumként olvassuk, egy sor olyan kérdésre is választ kapunk, amelyekre más forrásokból talán nem: hogyan látta és hogyan tudja láttatni egy reformkori történész a 18. század végi nyelvi mozgalmakat? Milyen viszonyt tételez a 19. századi, valójában a reformkori magyar–román kapcsolatokban? Hogyan tudja a közkézen forgó sztereotípiákat a lehető legironikusabb színben bemutatni?

Az iromány hangneme, szerzőjének arra való törekvése, hogy 19. század eleji nyelven szólaljon meg, lehetőséget teremt arra is, hogy irodalmi hamisítványként szórakoztató olvasmány legyen.

Az Oláh Nyelv Mivelésére szolgáló intézetek, az Oláh Nyelv-Mivelő Társaság’ Tagjai által, melyet Magyarra fordított 1808ik Esztendőben Aprilis 21 dik Napján M. I.⁸

Kedves Olvasó!

Ezen irásotska, melyet itten láttsz véletlenül akadott kezembe; azon faluban a’ melybe lakom egy alkalmas tanulasu, és az Oláhok között nagy tekintetű Ember lévén az Oláh Pópa véle barátságban éltem. Egykor történt: hogy keresvén a’ Papot maga Házánál, nem vólt otthon maga, hanem tsak felesége, és Gyermekei; midőn azért betsülletnek okáért kérésekre egy Székre le ülnék, és vélek beszélgetnék, szememben akadt az Asztalon, a’ melly mellett ültem ezen Oláh irás, melyet rész szerént Melancholiából, rész szerént idő-töltésből kezemben vévén olvasgatni kezdettem, minthogy az Oláh irásra a’ Pópa meg tanított vólt, ’s látván annak nevezetességét nagy kedvem eredett, hogy valamiképpen magamnak le irjam; melyre nézve annak színe alatt, hogy a’ Pap meg érkezéséig én is egébb bajomat igazítván, ismét vissza mégyek, el butsztam a’ Papnétól, jelentvén hogy azon Kézirást is engedelméből el viszem és mindjárt vissza is hozom, hogy a’ Pap meg se is tudja. Így kezembe kapván, egy óra alatt Magyarra fordítottam, minthogy ugy hamarébb meg esett, és még a’ Pap meg érkezése előtt helyére vissza tettem az irást a’ nélkül hogy vagy a’ Pap el vitele felől, vagy a’ Papné le írása felől valamit gondolhatott vólna. Ezen Oláh Nyelv Mivelő Társaság hol, mikor, kiktől és kiből állítottatott fel, es mennyire ment? annak meg végére nem járhattam: hanem ezen Planumból nékem ugy tettzik hogy Oláh ó Kegyelmek

⁷ *Uo.*, 81.

⁸ Más kézzel: Magyar István

egy kisség a' Suttonból igen mérészen pillantanak ki, és ketsegető reménységre széles szájat tátanak, másfelől a' Magyar Nemzet is elég világos lezkét vehet belőlle.

Magyari István ms.

AZ OLÁH NYELV MIVELŐ TÁRSASÁG INTÉZETEI

Régtől fogva iga alatt nyögő Nemzetünk nem olyan el metsevézett indulatu, hogy ne érezné Nemes eredetét. Tudjuk mi azt, hogy az egész Világnak Törvényt adó Hatalmas Romaiak(na)k maradványi vagyunk, a' kiknek Neveket is viseljük. Hanem az Északi Népek(ne)k, mint valami Rajoknak egymást fel tserelő ki költözései, miként a' Romai Nagy Birodalomnak, ugy azzal együtt a' mi Nemzetünk(ne)k is fatalisok vóltanak. A' mi Eleink a' Romai Birodalomnak virágzó állapottyában jöven ki Olosz Országból, és fő hatalomnak telepedvén meg az Hazában kétség kívül akkor tsak nállok lehetett ezen Hazában a' Tudományok(na)k valamely nyomdoka; de az után a' sokféle Barbarusok(na)k jármái el vadították, és tsuda hogy az egész Nemzetet végképpen is ki nem irtották. Ma minden Europai Nemzetek között fel serkent a' Világosodásra való törekedés, sőt ugyan a' mostani idő egy nevezetes Epochának láttzik lenni, melyben az eddig járomban és tudatlanságban tartott sok Nemzetek uj szabadságra és világoságra nyitották ki szemeiket, a' mint ezt, hogy a' többeket el mellözzük, közelebről a' Serviaiak(na)k példája bizonyittya, mely igen gyalázatos tunyaság vólna nekünk mind két Kezeinket kebelünkben tartani? Mig azért más kedvezőbb Környülállások is segitenének, illő állapotunkhoz képest Nemzetünk boldogításának ezen fő eszközéhez Nyelvünk miveléséhez gondossabban hozzá nyulni, 's annál fogva a' Tudományokat is Nemzetünk között nagyobb folyamatban hozván azok által Nemzetünknek mind nagyobb nagyobb tekintetet és érdemet szerezni. Ebből tehát önként ki tettzik, hogy ezen tzelra nézve nevezetesebben két pontokat kell szemünk előtt tartani:

Iső Hogy a' Nyelvünkön beszéllő élő Nyelvek mentől nagyobbra lehet sokasodjanak

Mit használ a' leg fainabb és pallérozottabb nyelv is, ha a' Nemzet, a' mely azt beszéllette el fogyatkozik, el vadul, és utóljára, mint a' Görögök és Romaiak Szép Nyelvek egy Nehány füstös Könyvekben rekesztetnek, hogy valamely szélen való szegletekben másokat táplállyanak. Ezen tekintetben ugyan, ha meg kell vallanunk az igazat nem nagy panaszunk lehet Nemzetünk fogyatkozása iránt. Mert noha nagyobb része Nemzetünknek ez Hazában a' Jobbágyi iga alá van vettetve; de olly okoson tudják ezen állapottyokhoz magokat szabni, indulattyokat mérsékelni, dólgaikat tsendesen igazítani, Földes Uraik, Vármegye Tisztjeik, Tisztartojok előtt meg hunyászkozni, azok(na)k leg oktalanabb szavaikat, tselekedeteiket is, szemben helyben hagyni 's tsudálni, ha szintén magokban nevetik is, hogy ezek által mindeneknek kedveket meg nyerik, ugy

annyira, hogy ha szintén semmi Ország Törvénye különösen pártukat nem fogja is, mindazonáltal csak nem leg tsendesebben élünk, 's minden Erdélyi Nemzetek között leg inkább sokasodunk. Mely igen kívánatos és örvendetes ki nézésre szolgáltatathat nekünk alkalmatosságot csak annak meg gondolása is hogy iga alatt nyögő Nemzetünknek nyelve ezen Hazában leg első Uralkodó Nyelv: leg alább csak az Oláh kerülheti el, hogy minden más Hazában lévő Nyelveket meg vesse; más Nemzetbéliek pedig igen Nehezen kerülhetik el az Oláh Nyelvnek tudását, a' honnan kéntelenek igen gyakorta még a' Magyar, Német, Szász, Örmény Nemzetek is egymással Oláh Nyelven beszélteni, hogy egymást meg érthessek. – És ezen részben méltán nagyra lehet betsülni a' mi Oláhainkban azt a' Szemérmetségnek borítékjával befedezett nemes büszkeséget, mely szerént ők ha szintén tudnak is értenek is más nyelveket, de igen kevesen és nehezen veszik reá magokat, hogy más Nyelven beszéllyenek, hanem másokat kényszerítenek a' mi Nemzeti Nyelvünknek meg hódolni. Már pedig ezen Nemzeti Nyelvünknek Hazánkban illy folyamatba való hozása mi által lett? Kétség kívül főképpen Nemzetünknek más Nemzetek felett való meg sokasodása, és minden helységekre való ki terjedése által, ugy, hogy a' melly veszélyek u.m.: éhség, drágaság, Pestis, hadakozások, sat. e' hazának több lakosságait ki pusztították, a' mi Nemzetünk(ne)k jobban való kiterjesztésére szolgáltak.

Mely igen vétkeznénk Nemzeti szeretetünk ellen, ha Eleinknek ezen jó igyekezetekben nyomdokokat nem követnők? Hogy azért ezen főbb tzelnek el érésében annál nyomosabbak lehessünk, mi e' következő okosság regulaira kell figyelmeznünk:

a. A' kik(ne)k Nemzetünkben annyira való tehetségek van, igyekezzenek ugy taníttatni Gyermekeiket, hogy ha Nagyobb hivatalokra nem mehetnének is, leg alább Udvari Tisztek lehessenek, mert egy néhány példák igen szépen mutatják, mely jeles eszköz lehet ez a' Magyarok jobban való ki gyéritésére, és az oláhok szaporítására.

b. A' Köz Oláhok tartsák meg az ő Nemzeti súnyi természeteket, a' Vármegye Tisztyeinek is ugyan, de kivált az Udvari Tiszteknek, sőt még az elsőbb Inasoknak is, eleikben mentől nagyobb meg hunyáskodással lehet, ugy járuljanak, süvegeiket megszűnven le vévén, a' földre le süttött fövel közelítsenek feléjük, mert az ilyen rossz meg hunyáskodásnak mutatása tsuda mely igen jól esik az ilyen Subtyrannusok(na)k, és nem tudom mitsoda kis Vice Királyok(na)k képzelik ilyenkor magokat.

c. Ti sokat böjtölvén sok konyha 'sirosító eleséget meg maraszthattok, mellyek nélkül könnyen el lehetek, ne sajnályátok azért azokból Udvari, és más Tiszteknek apránként kedveskedni. Ezzel így éltek eleitek is, és leg többet fog használni kívánságotok(na)k és kéréseteknek meg nyeresében. A' gyengébb okok is ha illyen ajándékokkal, mint valami jó illatu kenettel meg fűszereztetnek, unalom nélkül meg halgattatnak és a' szivre bé hatnak: ellenben a' leg jobb okok is szárazon fel adva unalmasok szoktak lenni, és ha még is sürgettetnek alkalmatlanságok(na)k, veszeke-dések(ne)k tettzenek. Innen eredett ama régi példa beszéd is: Oláh Jobbágy 'siros

konyha – Magyar Jobbágy Veszekedő Társ.. – Mert a' Magyarok nem bőjtölvén, és minden konyhára valót fel divatlankodván, nints mivel kenhessék a' kereket, és már ezen dolog is mennyit segítette légyen a' mi Nemzetünknek terjedését, és a' Magyarok fogyatkozását, alig lehet el gondolni.

d. Tartsátok meg a' Ti Nemzeti tsendességeket, légyetek halgatók, kivált egymás ellen semmi féle Tisztek előtt ne vádaskodjatok; a' mi egyenlenség törtennék is köztetek, igyekezzetek magatok felei között láрма nélkül el igazítani. Tanuljatok a' Magyarok példáján, a' kik hig elméjűek, szabad szájuak, púzderi haraguak lévén egymás ellen mindent ki kiáltoznak, egymásra a' Tisztek előtt vádolkodnak, a' honnan a' Tisztek is mások elöt is minden köztök történt haszontalanságok tudva lévén, nevettetnek, tsufoltatnak, és hurtzoltatnak. – Ti többre mentek a' ti tsendességtekkel és halgatástokkal ama pelda beszéd szerint: Tátse si fátse,⁹ és még is kedvességben, jo hirben, névben meg maradtok a' gyűlölséges Magyar község felett.

e. A' Tiszta Oláh Falukban ugyan még eddig nem láttunk példát, hogy Jobbágyi Telekre Magyar verekedhetett volna: ellenben ritka más Nemzetbéli olyan Helység Hazánkban, a' hová az Oláhaink bé nem férkezhettenek volna, s' ha egyszer lábokat bé tehetik naponként nem szaporodnának. Melly kedvet reménységet nyujthat ez, el nyomattatott Nemzetünk(ne)k meg valaha kivánt fel emelkedése iránt! Kedves Nemzetem! ne légy ez után is restesebb ezen jó munkában, addig kell munkálkodni, mig kedvező a' környülállás, és a' Vak Magyarok a' boriték alá bé nem tekintenek. – Most még majd mindennütt a' Magyar Jobbágy helységekben is Oláhok az Udvari Barátok, a' kik az Udvarok(na)k szemei és fülei szoktanak lenni, ennél fogva nem bajos a' hig eszü, és fetsegő Magyarok(na)k betsületeket rontani, 's a' szelid jámbor Oláhokot fel magasztalni, 's így lassan lassan hol egyik hol másik Magyar helyyre jo hirü, nevü Oláhokat fészkelgetni. Ennek véghez vitelére az igaz, hogy nem elég a' Pusztá szó, 's a' pár Tojás vagy Csirke ajándék. De nem kell sajnállani az ilyen alkalmatossággal az Udvari Nagyobb hatalmú Tisztektől az erőltetéssel való ajandekokat is. – Nem léssen kár abban, tsak arra vehessétek egyszer, hogy el vegyék, már hatalmat vettetek rajtok, nem mernek ellenetek szólni, és az ajándékokot nyereséggel mégyen vissza, tsak okosok és halgatok légyetek. – E' mellett igen kell arra is figyelmeznii, hogy a' Katona fogdosások(na)k idején ne a' tsendes jámbor Oláh Legények adattassanak katonák(na)k, hanem az itzki vitzki haszontalan Magyarok, mellyet ismét nem bajos végbe vinni kevesebb ajándékok által is.

Ah édes Nemzetem melly kellemetes ki nézés nyittatik itt fel mi nekünk! Valósággal ha el gondollyák ezen Télnek rendkívül való keménységét és tartósságát, ugy tettzik mintha a' fagyos Észak ki küldvén hatalmas Táborát e' mi Országunkra, és azt el foglalván Törvényne alá hajtotta volna. Minémü Sepiditást inthet ez a' mi

⁹ Hallgass és cselekedj. (rom.)

Sziveinkbe? Vallyon az Eszакnak amaz hatalmas ura, a' kinek gyözedelmes Seregei éppen most vitézkednek, hogy a' szomszéd Országunkba lakó Attyánkfiait, a' pogányok(na)k jármok alól ki szabadítsák, ne tekintene é könyörületességgel mi reánk is Hitének és Vallásának hasonló Sorsossaira, a' kik még keservesebb el nyomattatás alatt oly régtől fogva nyögünk!

II. Pont, mellyre kell figyelmeznünk, Nemzetünknek fel emelésére nézve, Nemzeti Nyelvünknek Mivelése, és a' Tudományoknak az által nagyobb folyamatban való hozása

Az igaz hogy egy néhány Esztendöktől fogva, ezen tekintetbe is Nemzetünk(ne)k kedvesebb ki nézéseit tettzettenek fel, mert Isten Kegyelmeből ma Nemzetünköl minden Tudományokban, és külsöbб Tudós Nyelvekben mutathatunk elő sok Derék embereket, 's már egy néhány Iskoláink is jó rendel állittatnak fel; hanem a' többek között egy nagy hijánosság akadalyoztattya mind edelig a' nagyobb világosodásra való törekedésünket, melly abból áll: hogy ha szintén a' mi Oláh Nyelvünk igen alkalmas is a' leg nagyobb pallérozódásra mind a' régi Görög és Deák, mind pedig az ujjabb Olosz és Francia Nyelvekkel rokonságos lévén e' felett a' Poesisi rövid eleven hattós természetes és bátor ki fejezésekre könnyen formálható; mind az által fájdalommal tapasztaljuk, hogy ezen szép Nyelvünk mind eddig eredeti vadságában miveletlen maradott, a' melly miatt a' Tudományok közöttünk folyamatban nehezen jöhetnek.

Nem lehet ugyan ezt egészszen a' mi tunyaságunknak tulajdonítani, hanem inkább a' mostoha környülállások(na)k, de ne tsüggedjünk el azért, hogy nagy akadályok állanak előttünk, hanem varjunk az időtől, a' mit valamely szerentsétlen Revolutio alá vét más szerentsébb könnyen fel emelheti. – Mi azonban ha a' mennyiben töllünk ki telhetik igyekezünk Nemzetünk(ne)k nagyobb nagyobb érdemet és tekintetet szerezni, mely meg nyeresre fő eszköz Nyelvünk(ne)k pallérozása, és a' Tudományok(na)k az által folyamatba való hozása.

És éppen ezen Nemes és ditsősséges tzél serkentett fel bennünket, hogy egy Társaságot állítanánk fel mi is Oláh Nyelv mivelő Társaságnak nevezeti alatt.

Mik lehessenek pedig ezen Társaság Tagjainak az ő foglalatosságok(na)k tárgyai? Még ugyan azokat eredetében lévő Társaságunk tiszta rendbe nem szedhette, hanem ugyan tsak a' mint a' dolog természete hozza magával közönségesebben ezek lehetnek:

Iben. Minden Nyelv mivelésében a' lévén a' fő, hogy az élő és beszéllő Nyelvek sokasodjanak, és terjedjenek: igen szükségesnek láttzik, hogy a' Társaság tagjai ki találják a' leg hejesebb módját az Oláh Községnek a' fejebb le irt okosság réguláinak meg tartására – melly ugy láttzik, hogy egész tsendességgel meg eshetik a' mi Papjaink(na)k eszközlések által. – Minthogy pedig még ebben sok szölgálattal lehetnek a' Nemzetünkhöz jó indulattal viseltető Udvari Tisztek. – Erre nézve az Udvari Tiszt Urak igen érdemesekké fogják előttünk tenni magokat, a' kik a' kezek alatt lévő Magyarokat,

mint nyughatatlan elméjü, és veszekedő embereket igyekezik házaikból ki gyomlál-
gatni, és jó hírű nevű Oláhokkal bé ültetni, és az ilyen Tiszt Urakat, a' kik léznek,
akármely Nemzetből és állapotból valók légyenek, hozzájok való Tiszteletünk(ne)k
bizonyosságául Társaságunk betsületből való Tagjaikká örömmel és háládatossággal fel
vészsziük, és ezen tekintetben a' mi Papjaink nagy sziveséggel kérettetnek, hogy az
ilyen Szemellyekről tudositásokat Társaságunknak bé küldeni ne terheltessenek.

2szer Semmi nem adhat nagyobb betset és tekintetet a' mi Nyelvünknek, mint
annak a' hires Görög és Romai Nyelvektől való származása, és a' mái Tudós Olosz
és Frantzia Nyelvekkel való Atyafisága. E végre nem kitsiny szolgálattára lennének
nyelvünk(ne)k azon érdemes Atyafiak, a' kik egybe vetett Vállokkal egy olyan Oláh
Szótárt (Dictionariumot) készitenének, melyben:

a. Az Oláh Szók(na)k Görög és Romai Nyekvektől való származásokat, nem külöm-
ben az Olosz és Frantzia Nyelvekkel való rokonságokat fel keresnék, és előadnák.

b. A' Régi Görög és Romai Nyelvekből az Oláh nyelvben is mind eddig meg tar-
tott, és gyakorlásban lévő rövid és hathatós ki fejezésü mondásokat, szollás formáit,
példabeszédeket egybe szedegetnék.

c. A' melly Tudománybéli vagy Mesterségeket jelentő Szók még nyelvünkben fogyat-
koznának, azoknak is más rokonságos nyelvekből közinkbe való bé hozását próbál-
gatnánk. Az ilyen, és ehez hasonló igyekezetek igen sokat segillenék nyelvünket más
Nemzetekkel is meg kedveltetni, és egyszersmind megértetni, hogy az Oláh Nyelv
alkalmatos arra, hogy olly közönséges Nyelv légyen, mint regentén a' Görög és Deák
Nyelvek voltak, vagy a' millyennek ma az Olosz és Frantzia nyelv tartatik.

3.szor. Igen nagyon emelné betsületét nyelvünk(ne)k az is, ha ahoz értő embe-
rek egybe szednék Nemzeti Nyelvünkben lévő szebb szebb Eneketskéket, azokat
a' számtalan sok szép, és hathatós ki fejezésü mondásokat, közpélda beszédeket, a'
mellyek tsak Nyelvünk(ne)k tulajdonai és a' mellyekkel ugy annyira bővölködünk, más
nemzeti Nyelvek felett.

4.szor. A' Szomszéd Oláh Fejedelemségekben nagyobb rangban lévén a' mi nyel-
vünk, szükségesképpen többet pallérozódott. – Igen illendő vólna tehát ezen sege-
delem eszközét nagyobb szorgalmatossággal hasznositani, ki tudja hogy ezen egyet
értés még minemü szerentsés következéseket vonhatna maga után? –

5ször Minthogy minden pallérozott Nyelvek(ne)k mivelése a' Vers szerzés által
serkentetett, és seggitetett fel legnagyobbára; erre nézve igen érdemesitenék azon
atyafiak magokat, a' kik mindenféle Vers Nemeiben magok tehetségeket próbálgat-
ván szép mustrákkal meg bizonyittanák, hogy Nemzeti Nyelvünk minden Europai
Nyelvek között ma a' Vers Szerzésre is legalkalmatossabb lehetne.

6szor A' miképpen Nemzetünk iga alatt régtől fogva tartatott, ugy szintén an-
nak Nemes eredetét, és a' Romaiaktól való származását kívánták mintegy a' mi el
Nyomóink örökös homályba tartani; melyre nézve a' ki Nemzetünk(ne)k valóságos

Authentica és Pragmatica Historiáját meg írná, az igen nemes szívüségét és szép kötelességet mutatna.

Mind ezek és ezekhez hasonló igyekezetek, mellyek talám sok kevélységektől előre meg vettetnek, és ki nevetetnek, utólyára mind az által mitsoda változást szülhetnek, az okosok meg érthetik.

Az Oláh Nyelv mívelő Társaságnak Jedzője.

C. D.